

**Správa o konzultácii k zelenej knihe:
„Snaha o primerané, trvalo udržateľné a bezpečné európske dôchodkové systémy“**

predložená Komisiou

1. Výsledky konzultácie a diskusia vyvolaná zelenou knihou

Konzultácia vyvolala 1 700 ohlasov, pričom viac ako 350 z nich odoslali vlády, parlamenty podnikatelia a odbory, organizácie občianskej spoločnosti a predstavitelia dôchodkových systémov členských štátov. Rady EPSCO a ECOFIN túto zelenú knihu privítali. Vo februári 2011 boli doručené príspevky EP, EHSV a VR.

Odpovede kľúčových zainteresovaných subjektov poskytujú bohatý materiál kvalitne prezentovaných pozícií o európskom rámci pre dôchodky a dôchodkové otázky vo všeobecnosti, ktoré pomáhajú formovať rôzne zvažované možnosti politík.

Okrem toho sa po celej Európe uskutočnilo vyše 100 stretnutí so zainteresovanými subjektmi, a to aj za účasti komisárov Andora, Barniera a Rehna alebo ich útvarov. Na konzultácii sa svojimi príspevkami podieľali všetky členské štáty. Čo je dôležité, vďaka nej sa prostredníctvom porovnania s európskymi hľadiskami zvýšila informovanosť vnútroštátnych diskusií.

Väčšina **členských štátov** chce sústrediť úsilie skôr na zlepšenie alebo prehĺbenie súčasného rámca európskej dôchodkovej politiky ako na jeho rozšírenie. Na druhej strane však väčšina z nich uvítala posilnenie koordinácie hospodárskej politiky.

Pokiaľ ide o **Európsky parlament**, výbory ECON, IMCO a FEMM predložili svoje príspevky vedúcemu výboru EMPL. Konečné znenie pozície, v ktorom sa primerane zohľadnili rôzne názory, si získalo širokú podporu. V správe sa vyjadruje podpora holistickému prístupu, ktorý Komisia zaujala v zelenej knihe, a potreba dobrej koordinácie politík na riešenie vzájomne súvisiacich otázok primeranosti, udržateľnosti a bezpečnosti.

Udalosti v členských štátoch týkajúce sa dôchodku, ako napríklad zavedenie významných dôchodkových reforiem v Grécku a Francúzsku, zjavne poskytovali úvahám o zelenej knihe zaujímavé pozadie. Na dôležitosť riešenia systémových dôchodkových reforiem v rámci **Paktu o stabilite a raste** poukazovali aj niektoré udalosti v členských štátoch zo strednej Európy.

V kľúčovej oblasti **koordinácie politík** konzultáciu predbehli udalosti zapríčinené krízou štátnych dlhov. Súčasťou balíka opatrení zameraných na posilnenie koordinácie hospodárskych politík a odkazov na konkrétne opatrenia potrebné na modernizáciu dôchodkových systémov v ročnom prieskume rastu budú dôležité zmeny európskeho dôchodkového rámca, pričom ďalší stimul možno očakávať od Európskej Rady.

Odpovede týkajúce sa dôchodkového rámca a veku odchodu do dôchodku

[Otázky č. 1-2] V odpovediach na zelenú knihu zaznieva, že **zlepšenie súčasného dôchodkového rámca EÚ** by mohlo napomôcť zabezpečeniu udržateľnosti verejných financií. Niektorí respondenti si myslia, že na úrovni EÚ by sa dalo prispieť formou zharmonizovaných opatrení dôchodkových ukazovateľov, ktoré by zjednodušili informovanú a priamu diskusiu o relevantných otázkach politik a problémoch na úrovni EÚ. Mnohí zdôrazňujú, že takéto doplnenia by sa mohli začleniť do súčasných rámcov, ktoré sa vo všeobecnosti považujú za vhodné. Sociálna otvorená metóda koordinácie (OMK) sa považuje za správny nástroj na podporu úsilia členských štátov o zvýšenie primeranosti dôchodkov.

[Otázky č. 3-4] Väčšina respondentov uznáva nevyhnutnosť zvýšenia **skutočného veku odchodu do dôchodku**. Zatiaľ čo podľa niektorých respondentov by ho mali určovať vnútroštátne politiky za účasti sociálnych partnerov, iní navrhujú, aby sa dôchodkový vek vyvíjal v závislosti od priemernej dĺžky života a niekolkí navrhli, aby sa zohľadňovala priemerná dĺžka života (alebo zdravého života) v rôznych povolaniach. EP odporúča, aby sa prednostne zabezpečilo, že zamestnanci budú pracovať až do dôchodkového veku. Viacerí respondenti zdôrazňujú, že dôchodkové reformy by mali sprevádzať aktívne politiky pracovného trhu, možnosti celoživotného vzdelávania, účinné systémy sociálneho a zdravotného zabezpečenia a zlepšenie pracovných podmienok. Konštatovalo sa prepojenie s mnohými prvkami stratégie Európa 2020 vrátane potreby zvýšenia účasti pracovného trhu a vplyvu dôchodkovej politiky na mieru chudoby. EP navrhuje zapracovať holistické ciele zelenej knihy do stratégie Európa 2020.

[Otázka č. 14] Respondenti uznali veľmi dôležitú úlohu EÚ v oblasti **koordinácie dôchodkových politík** prostredníctvom zjednodušenia dohľadu, koordinácie a vzájomnej výmeny znalostí a skúseností medzi členskými štátmi. Súčasný rámec OMK, dôchodkové fórum a v širšom kontexte Pakt o stabilite a raste (SGP) a stratégia Európa 2020 sa prevažne považujú za postačujúce. Bolo by však dôležité prehĺbiť súčasný rámec, a to napríklad zintenzívnením spolupráce medzi Výborom pre hospodársku politiku (EPC) a Výborom pre sociálnu ochranu (SPC). EP sa domnieva, že by bolo užitočné zriadiť Európsku dôchodkovú platformu za účasti predstaviteľov inštitúcií EÚ spolu so zainteresovanými subjektmi a že prekryvaniu by sa dalo predísť zohľadnením súčasného dôchodkového fóra.

Odpovede na otázky týkajúce sa regulácie

[Otázka č. 5] Väčšina respondentov sa vyslovila za revíziu **smernice o inštitúciách zamestnaneckého dôchodkového zabezpečenia (IORP)** s cieľom objasniť právnu neistotu súvisiacu s cezhraničným pôsobením, a ponúkla možnosti, ako by sa to dalo dosiahnuť.

[Otázky č. 6-7] Odstránenie všetkých prekážok mobility spôsobených dôchodkovými pravidlami si získalo všeobecnú podporu, ale predstavy o jeho dosahoch na konkrétne opatrenia boli rôzne. Väčšina respondentov, ktorí sa zaoberali **koordináciou systémov sociálneho zabezpečenia** v zmysle nariadenia č. 883/2004, mala pocit, že koordinácia funguje dobre a nie je potrebné nariadenie meniť ani rozširovať jeho pôsobnosť.

Takmer všetci, ktorí sa zaoberali **možnosťami prenosu doplnkových dôchodkov**, podporili iniciatívu na úrovni EÚ. Prístup ku koordinácii, aký bol zavedený v nariadení č. 883, sa nepovažuje za vhodný pre doplnkové dôchodkové systémy a väčšina sa vyjadrila dôrazne proti myšlienke opätovného zváženia otázok prenosu.

Prístup zameraný na získanie a zachovanie, ktorý sa uplatňoval v posledných rokoch, si získal širokú podporu vrátane EP, hoci iní zotrvali na svojich negatívnych stanoviskách. Väčšina respondentov uvítala myšlienku vytvoriť služby vysledovateľnosti, hoci aspoň spočiatku s dôrazom na útvary na vnútroštátnej úrovni.

[Otázka č. 8] Pokiaľ ide o **kapitalizačné dôchodkové systémy a produkty**, zamestnanci, dôchodcovia a poisťovne považujú za potrebné preskúmať právne predpisy EÚ s cieľom zabezpečiť konzistenciu regulácie a dohľadu. Zamestnanci a dôchodkové fondy sú voči ďalším iniciatívam EÚ rezervovanejšie.

[Otázka č. 9] Pokiaľ ide o spôsoby zaistenia **rovnováhy medzi rizikom, bezpečnosťou a cenovou dostupnosťou**, prevládala pocit, že EÚ by sa mala vyhnúť záväznej regulácii a skôr sa zamerať na povzbudenie prijatia relevantných vnútroštátnych právnych predpisov alebo na prijatie nezáväzného kódexu na úrovni EÚ (odporúčania).

[Otázka č. 10] Otázkou **režimu solventnosti pre dôchodkové fondy** sa prevažne zaoberali zamestnávateľia, združenia, dôchodkové fondy a poskytovatelia služieb, zatiaľ čo ich členovia a príjemcovia sa zapojili len čiastočne. Väčšina respondentov podporila dohľad na základe rizika s odôvodnením, že obsah by mal byť dôležitejší ako forma. Správny prístup by sa mal zamerať na povahu a trvanie dôchodkových záväzkov pri zohľadnení ďalších bezpečnostných mechanizmov na znižovanie rizík, ktoré majú dôchodkové fondy k dispozícii. EP sa domnieva že i) finančné trhy môžu fungovať efektívne iba v atmosfére sebavedomia a dôvery, na vytvorenie ktorej sú potrebné obozretné predpisy pre finančné inštitúcie vrátane IORP, a že ii) kvalitatívne prvky smernice o solventnosti II predstavujú hodnotné východisko pre posilnenie dohľadu nad IORP.

[Otázka č. 11] Respondenti súhlasia s potrebou **ochrany proti nesolventnosti zamestnávateľov sponzorujúcich dôchodky**, ale len EP a menšina požadujú ďalšie predpisy EÚ, keďže podľa väčšiny sa táto ochrana najlepšie zabezpečí na vnútroštátnej úrovni. Skôr, ako sa začne uvažovať o zmenách legislatívneho rámca EÚ, by sa malo rozanalyzovať vykonávanie súčasných právnych predpisov a účinnosť vnútroštátnych opatrení.

[Otázka č. 12] Pokiaľ ide o modernizáciu **požiadaviek poskytovania minimálnych informácií v súvislosti s dôchodkovými produktmi**, respondenti vrátane EP zdôraznili potrebu jasných a porovnateľných informácií a väčšina z nich sa domnieva, že tam existuje potenciál pre pridanú hodnotu opatrení na úrovni EÚ.

[Otázka č. 13] Napriek tomu, že respondenti uznávajú dôležitosť dobrých **predvolených možností** týkajúcich sa účasti a investovania do dôchodkového konceptu, len malý počet z nich považuje za potrebné či vôbec technicky možné vyvinúť spoločný postup na úrovni EÚ.

2. Ďalšie kroky

Na tretí štvrtrok 2011 sa plánuje vydanie **tzv. bielej knihy o dôchodkoch** a vo štvrtom štvrtroku sa má preskúmať smernica o IORP. Vychádzajúc z odpovedí a holistického prístupu zelenej knihy bude biela kniha obsahovať najdôležitejšie opatrenia, ktoré je potrebné presadiť.

Komisia v **ročnom prieskume rastu** vyjadrila pre členské štáty jasné posolstvo k dôchodkovým reformám: zvýšte vek odchodu do dôchodku a prepojte ho s rastom dlhovekosti; znížte mieru predčasných odchodov do dôchodku a zvýšte motiváciu

zamestnávať starších pracovníkov; podporujte doplnkové súkromné úspory na zvýšenie dôchodkových príjmov; majte na zreteli dosah dôchodkových výdavkov na dlhodobú udržateľnosť a primeranosť verejných financií.

V dvojstranných kontaktoch s členskými štátmi o **národných programoch reforiem** bude Komisia postupovať podľa správ ročného prieskumu rastu spôsobom relevantným pre jednotlivé členské štáty a pritom sa snažiť o rovnováhu medzi kľúčovými otázkami primeranosti, udržateľnosti a bezpečnosti, ako ju obhajovala v zelenej knihe.

Otázky na diskusiu:

Ako môže Rada EPSCO prispieť k prehĺbeniu a finalizácii európskeho rámca pre dôchodky a podporiť úsilie stratégie Európa 2020 zamerané na pomoc členským štátom pri zvyšovaní skutočného veku odchodu do dôchodku, a tým zlepšiť primeranosť, ako aj udržateľnosť ich dôchodkových systémov?